

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра економіки підприємства

**ПЛАНУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА**
**Методичні рекомендації до виконання
індивідуального розрахункового завдання**

за напрямом підготовки
6.030504 Економіка підприємства
для студентів всіх форм навчання

Дніпропетровськ
НГУ
2015

Планування фінансової діяльності підприємства. Методичні рекомендації до виконання індивідуального розрахункового завдання за напрямом підготовки 6.030504 Економіка підприємства для студентів всіх форм навчання / Д.В. Кабаченко. – Д.: Національний гірничий університет, 2015. – 21 с.

Автор:

Д.В. Кабаченко, канд. екон. наук, доц.

Затверджено методичною комісією з напряму підготовки 6.030504 Економіка підприємства (протокол № від) за поданням кафедри економіки підприємства (протокол № від).

Подано методичні рекомендації до виконання індивідуального розрахункового завдання з дисципліни «Планування фінансової діяльності підприємства» за напрямом підготовки 6.030504 Економіка підприємства для студентів всіх форм навчання. Сформульовано загальні вимоги до завдання. Наведено методичні рекомендації до виконання завдання, розглянуто алгоритм виконання завдання та подано приклад його оформлення. Матеріали доповнено переліком вихідних даних для підготовки студентів до виконання розрахункового індивідуального завдання, переліком необхідної літератури, а також вимогами до оформлення завдання та оцінювання якості його виконання.

Відповідальний за випуск завідувачка кафедри економіки підприємства, д-р екон. наук, проф. В.М. Шаповал.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Загальні вимоги до завдання.....	6
2. Обґрунтування планових норм і нормативів.....	7
3. Розробка фінансового плану підприємства.....	9
4. Перелік рекомендованої літератури для підготовки до виконання індивідуального розрахункового завдання.....	20
Додаток. Зразок титульного аркуша розрахункового індивідуального завдання.....	21

ВСТУП

Практично вся система господарського управління і регулювання діяльності підприємства побудована на методах планування. Оскільки завершення одного етапу діяльності підприємства служить початком наступного, пов'язати їх між собою без допомоги планування неможливо.

Фінансове планування - це функція управління фінансами. Вона вирішує такі завдання: конкретизація цілей управління в системі показників фінансово-економічної діяльності підприємства; розробка стратегії і тактики фінансової діяльності, орієнтованої на досягнення цілей управління; розробка заходів, змісту та послідовності дій для досягнення визначених цілей.

Слід відзначити, що фінансове планування не ставить за мету обов'язково звести до мінімуму ризику. Його зміст полягає в аналізі і виборі тих ризиків, які необхідно прийняти, і тих, яких можливо було б уникнути.

Фінансове планування взаємопов'язане з плануванням виробничо-господарської діяльності підприємств. Фінансовий план формує кінцеву мету підприємницької діяльності - прибуток, визначає фінансові умови відтворення капіталу і можливості успішного розвитку підприємства.

Зазначене обумовлює високу актуальність та значущість планування як напряму фахової діяльності, а також підкреслює доцільність відокремлення дисципліни «Планування фінансової діяльності підприємства». Звідси випливають дидактичні цілі й завдання даної дисципліни.

Дидактичними цілями викладання дисципліни «Планування фінансової діяльності підприємства» є формування у студентів сучасного економічного мислення, засвоєння основних теоретико-методичних положень та опанування відповідних практичних навичок у галузі економіки.

Мета вивчення дисципліни полягає у набутті студентом знань, умінь і навичок щодо ефективного використання форм, методів та інструментів планування фінансової діяльності підприємства.

Завдання вивчення дисципліни - опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання щодо розроблення поточних і оперативних планів фінансової діяльності підприємства в умовах ринкової економіки та їх оптимізації за критеріями прибутковості, фінансової незалежності, стійкості, платоспроможності і кредитоспроможності підприємства.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні принципи і методи планування фінансової діяльності підприємства;
- особливості фінансової взаємодії підприємства з зовнішнім середовищем, вплив його внутрішнього середовища на фінансовий стан підприємства;
- наслідки впливу на підприємство різноманітних факторів життєвого середовища підприємства;

- методи діагностики фінансового стану і фінансових процесів підприємства;
- методи планування фінансових процесів;
- методи визначення фінансового потенціалу і фінансової реструктуризації підприємства;
- методи побудови фінансових планів;
- заходи щодо реалізації завдань фінансового плану, організацію, форми і методи їх впровадження.

вміти:

- аналізувати фінансово-економічний стан підприємства;
- виявляти проблемні питання, визначати внутрішні механізми фінансової стабілізації і розвитку підприємства, формулювати цілі і завдання фінансового плану;
- обчислювати норми і нормативи фінансового плану;
- складати планові бюджети продажу і виробництва продукції;
- складати бюджет собівартості виробленої і реалізованої продукції;
- визначати заплановані розміри необоротних і оборотних активів підприємства;
- складати планові бюджети поточних і інвестиційних витрат підприємства;
- визначати фінансово-економічні результати діяльності та грошові фонди підприємства;
- складати плановий бюджет і баланс грошових коштів підприємства;
- визначати ресурсне і організаційне забезпечення, результативність і економічну ефективність фінансового планування.

Міждисциплінарні зв'язки. Дисципліна «Планування фінансової діяльності підприємства» для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» (6.030504) є нормативною дисципліною, яка забезпечує формування умінь, передбачених відповідною освітньо-кваліфікаційною характеристикою.

Дисципліна вивчається на основі базової загальноекономічної, спеціальної економічної та правової підготовки студентів, а також вивчення дисциплін «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Основи економічного аналізу», «Інвестування», «Фінанси підприємства», «Економіка й організація інноваційної діяльності», «Економіка підприємства» тощо.

Методика вивчення дисципліни базується на проведенні лекцій та практичних занять, які передбачають тестування, розв'язування логіко-аналітичних та розрахункових задач, аналіз конкретних ситуацій, ділові ігри та самостійну позааудиторну роботу студентів.

1. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ЗАВДАННЯ

Метою роботи є засвоєння студентами навичок з використання методів планування фінансової діяльності підприємства. Для досягнення поставленої мети, використовуючи звітні дані за минулі два роки (форми №1 "Баланс" і №2 "Звіт про фінансові результати"), планові орієнтири із темпів приросту обсягів реалізації продукції, покращення фінансово-економічних результатів, темпів інфляції національної валюти, необхідно скласти фінансовий план і бюджет підприємства на наступний рік.

Вирішення завдань здійснюється аналітичними методами планування притоку і відтоку грошових коштів і фінансового стану підприємства. Для обробки вхідної інформації використовуються економіко-статистичні методи. Розрахунки і оформлення тексту пояснювальної записки виконується на персональному комп'ютері із застосуванням стандартного програмного забезпечення Microsoft Office.

Оформлення пояснювальної записки повинно відповідати вимогам стандартів з оформлення виробничо-технічної документації. Записка структурно складається із вступу (1 стор.), основної частини (15 стор.), висновків (1 стор.), списку використаних джерел інформації і додатків.

У вступі вказується мета та основні завдання, що вирішуються студентом; методи розв'язання цих задач; інформаційна база аналізу і планування; технічні засоби, застосовані в процесі виконання й оформлення роботи.

В основній частині записки проводиться експрес-аналіз досягнутого рівня фінансового стану підприємства, обґрунтовуються планові норми і нормативи, окремі кошториси і бюджети фінансового плану підприємства на наступний рік.

Висновки повинні містити узагальнену оцінку запланованих потреб підприємства у фінансових ресурсах і джерелах їх покриття для забезпечення завдань з розвитку підприємства. Наводяться кількісні значення основних узагальнюючих показників.

У списку використаних джерел інформації розміщується перелік назв навчальних посібників, довідників, монографій, статей, методичних матеріалів (з відповідним посиланням на авторів праць, видавництво або електронну адресу в Internet, рік видання), інформація з яких використана в процесі виконання завдання.

У додатках розміщуються копії форм статистичної звітності підприємства за звітній період.

2. ОБГРУНТУВАННЯ ПЛАНОВИХ НОРМ І НОРМАТИВІВ

До складу критеріїв, норм і нормативів, що використовуються при розробці фінансового плану і бюджету підприємства на наступний рік відносяться:

- заплановані темпи приросту чистого доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) відносно звітного року;
- ставки податку на додану вартість, акцизних та митних зборів (при їх наявності на продукцію підприємства), податку на прибуток;
- планова структура формування чистого доходу від реалізації за кварталами року;
- норма дебіторської заборгованості в днях її обороту або у частках одиниці до обсягу продажу в даному кварталі;
- норма виробничих запасів в днях обороту або у частках одиниці до запланованих витрат матеріалів у наступному кварталі;
- норма запасу готової продукції в днях обороту або у частках одиниці до обсягу продажу в наступному кварталі;
- норма запасу незавершеного виробництва в днях обороту або у частках одиниці до обсягу виробництва наступного кварталу;
- норма погашення кредиторської заборгованості за товари (роботи, послуги) в днях обороту або у частках одиниці до обсягу їх закупівлі;
- норма погашення поточних зобов'язань;
- ліміт залишку грошових коштів на розрахунковому і валютному рахунках;
- норми змінних операційних витрат на 1 грн. обсягу валової продукції за їх елементами;
- норми постійних операційних витрат на квартал;
- норми розподілу чистого прибутку за економічними фондами.

Заплановані темпи приросту чистого доходу відносно звітного року - приймаються на рівні фактичних темпів приросту валового доходу, досягнутих на підприємстві у звітному році (визначаються за даними фінансового звіту за формою №2), або за варіантом індивідуального завдання (у межах від 1 до 20% з кроком 1%), а також із урахуванням прогнозованих темпів інфляції.

Ставки податку на додану вартість, акцизних та митних зборів у частках одиниці (при їх наявності на підприємстві) - розраховуються за даними звітного року (форма №2) як відношення суми податку (ст.015) або збору (ст.020) до чистого доходу (виручки від реалізації продукції).

Планова структура формування доходу за кварталами приймається за варіантом індивідуального завдання (1 кв. - 20%, 2 кв. - 25%, 3 кв. - 30%, 4 кв. - 25%).

Норма погашення дебіторської заборгованості у частках одиниці визначається як відношення тривалості обороту дебіторської заборгованості до тривалості кварталу (90 днів). Аналогічно визначаються норми виробничих запасів, запасу готової продукції, запасу незавершеного виробництва, витрат

майбутніх періодів. Якщо норма першого кварталу перевищує 1, то в подальшому треба розглянути можливість її зниження. Норма погашення кредиторської заборгованості за товари (роботи, послуги) визначається як відношення тривалості обороту кредиторської заборгованості до тривалості кварталу. Норми погашення поточних зобов'язань за розрахунками визначаються аналогічно.

Ліміт залишку грошових коштів на розрахунковому рахунку приймається на рівні суми резервного капіталу (5% від чистого прибутку підприємства за кварталами планового періоду але не менше 0,1 від суми поточних зобов'язань на кінець звітного року).

Норми змінних операційних витрат на 1 грн. обсягу валової продукції за їх елементами (матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи) або видами (операційні, адміністративні, із збуту) розраховуються на основі відповідних операційних витрат звітного року (фінансовий звіт за формою №2) за таким алгоритмом:

1) визначається абсолютний приріст валової продукції звітного року (грн.) порівняно з попереднім періодом (без урахування інфляції);

2) визначається абсолютний приріст операційних витрат за кожним елементом у звітному році (грн.) порівняно з попереднім періодом (без урахування інфляції);

3) розраховуються норми змінних операційних витрат за кожним елементом - як відношення абсолютного приросту операційних витрат за відповідним елементом до абсолютного приросту обсягу валової продукції звітного року порівняно з попереднім періодом.

Норми постійних операційних витрат на квартал розраховуються таким чином:

1) визначаються суми змінних операційних витрат на обсяг виробництва валової продукції звітного року - як добуток норми змінних операційних витрат за кожним елементом на обсяг валової продукції звітного року;

2) визначаються суми постійних витрат - як різниця між загальною і змінною сумами витрат за кожним елементом у звітному році.

У разі збитковості операційної діяльності підприємства у звітному році треба запланувати зниження (але не більше 25%) загальної суми постійних витрат до рівня, що забезпечує беззбитковість або прибуток. Заплановане зниження суми постійних витрат розподілити між окремими елементами витрат (за винятком амортизації) пропорційно їх базовим сумах.

Норми розподілу чистого прибутку за економічними фондами приймаються на рівні норм звітного року або за варіантом індивідуального завдання (фінансовий резерв - 5%, фонд матеріального стимулювання - 30%, фонд соціального розвитку - 10%, фонд виробничого розвитку підприємства - 55%).

Вартісні показники коригуються на прогнозовані темпи інфляції в плановому році.

Результати розрахунку планових норм і нормативів зводяться у таблицю.

3. РОЗРОБКА ФІНАНСОВОГО ПЛАНУ ПІДПРИЄМСТВА

План продажу продукції містить наступні показники: обсяг реалізації продукції у відпускних цінах підприємства, податок на додану вартість, митний, акцизний збір, інші податки із доходу, обсяг реалізації продукції в оптових цінах підприємства (табл. 1).

Таблиця 1

План продажу продукції, тис. грн.

Показник	Звіт за 2013 р.	План 2014 р.	у тому числі за кварталами				План 1 кв. 2015 р.
			1	2	3	4	
1. Обсяг реалізації продукції у відпускних цінах підприємства							
2. Податок на додану вартість							
3. Митний, акцизний збір, інші податки із доходу							
4. Обсяг реалізації продукції в оптових цінах підприємства							

Запланований обсяг реалізації на рік визначається множенням обсягу звітного року на індекс, що враховує заплановані зміни обсягу і рівня цін реалізованої продукції відносно звітного року. Запланований обсяг реалізації на рік розподіляється за кварталами пропорційно базовій структурі виробництва (реалізації), з урахуванням запланованих термінів освоєння нових потужностей і змін рівнів цін на продукцію підприємства за кварталами.

Суми запланованих податків і зборів розраховуються за нормативами, вираженими у частках одиниці від сум запланованого обсягу реалізації у цінах підприємства. Обсяг реалізації у відпускних цінах визначається як сума обсягу реалізації в оптових цінах підприємства, непрямих податків і зборів.

Запланований обсяг виробництва товарної продукції визначається як сума запланованого обсягу реалізації в оптових цінах підприємства і залишку нереалізованої продукції на кінець планового періоду за мінусом за планованого залишку нереалізованої продукції на початок планового періоду (табл. 2).

План виробництва продукції, тис. грн.

Показник	Звіт за 2013 р.	План на 2014 р.	у тому числі за кварталами			
			1	2	3	4
1. Обсяг реалізації продукції в оптових цінах підприємства						
2. Залишок нереалізованої товарної продукції: - на початок періоду - на кінець періоду						
3. Обсяг виробництва товарної продукції						
4. Незавершене виробництво: - на початок періоду - на кінець періоду						
5. Обсяг виробництва валової продукції						

Обсяг виробництва валової продукції дорівнює сумі запланованого обсягу виробництва товарної продукції за квартал і незавершеного виробництва на кінець кварталу за мінусом незавершеного виробництва на початок кварталу.

Залишок нереалізованої товарної продукції на початок першого кварталу планового року дорівнює залишку на кінець звітнього року. На кінець 1, 2 і 3 кварталів його суми розраховуються за відповідним нормативом від обсягу реалізації наступного кварталу в оптових цінах підприємства. Для 4 кварталу використовується запланований обсяг реалізації 1 кварталу наступного (за плановим) року. Залишок товарної продукції на початок 2 кварталу дорівнює його сумі на кінець 1 кварталу і так далі для 3 і 4 кварталів.

Заплановане незавершене виробництво на початок 1 кварталу дорівнює його запасу на кінець звітнього року (ст. 120 балансу). На кінець 1, 2 і 3 кварталів його суми розраховуються за відповідним нормативом запасу незавершеного виробництва від обсягу реалізації наступного кварталу в оптових цінах підприємства. Для 4 кварталу використовується запланований обсяг реалізації 1 кварталу наступного (за плановим) року. Запас незавершеного виробництва на початок 2 кварталу дорівнює його сумі на кінець 1 кварталу і так далі для 3 і 4 кварталів.

Планові витрати на обсяг валової продукції розраховуються за їх елементами окремо для постійної і змінної частин (табл. 3).

Таблиця 3

Планові операційні витрати на обсяг валової продукції, тис. грн.

Показник	Звіт за 2013 р.	План на 2014 р.	у тому числі за кварталами			
			1	2	3	4
1. Обсяг виробництва валової продукції						
1.1. Матеріальні витрати - усього, в тому числі: постійна частина змінна частина						
1.2. Витрати на оплату праці - усього, в тому числі: постійна частина змінна частина						
1.3. Відрахування на соціальні заходи - усього, в тому числі: постійна частина змінна частина						
1.4. Амортизація						
1.5. Інші операційні витрати - усього, в тому числі: постійна частина змінна частина						
1.6. Усього витрати на валову продукцію, в тому числі: постійна частина змінна частина						

Змінна частина витрат розраховується як добуток запланованого обсягу виробництва валової продукції і планового нормативу змінних витрат на 1 грн. валової продукції за відповідними економічними елементами.

Постійна частина витрат на квартал приймається за плановими нормативами з коригуванням на індекс інфляції. Витрати з амортизації визначаються за квартальною нормою їх відрахувань від залишкової вартості основних засобів і нематеріальних активів, що визначається із урахуванням запланованих обсягів введення в дію цих активів та їх вибуття, а також обсягів капітального ремонту основних засобів.

Потреба в капітальних вкладеннях в реконструкцію визначається у розмірі 10% від первісної вартості активної частини основних засобів підприємства на кінець звітного року (табл. 4).

Таблиця 4

План капітальних вкладень, тис. грн.

Показник	Звіт за 2013 р.	План на 2014 р.	у тому числі за кварталами			
			1	2	3	4
1. Капітальні вкладення – усього						
- в реконструкцію						
- в капітальний ремонт						
2. Незавершене будівництво:						
- на початок періоду						
- на кінець періоду						
3. План введення в дію основних засобів						
4. Основні засоби						
Первісна вартість:						
- на початок періоду						
- на кінець періоду						
Знос:						
- на початок періоду						
- на кінець періоду						
Залишкова вартість:						
- на початок періоду						
- на кінець періоду						
5. Амортизація						

Запланований обсяг закупівлі матеріалів і сировини визначається як сума матеріальних витрат і їх виробничого запасу на кінець відповідного періоду за мінусом виробничого запасу на початок періоду (табл. 5).

Таблиця 5

Кошторис закупівлі матеріалів і сировини, тис. грн.

Показник	Звіт за 2013 р.	План на 2014 р.	у тому числі за кварталами			
			1	2	3	4
1. Матеріальні витрати на обсяг валової продукції						
2. Виробничий запас:						
- на початок періоду						
- на кінець періоду						
4. Обсяг закупівлі матеріалів і сировини:						
- у закупівельних цінах без ПДВ						
- податок на додану вартість						

Запланований виробничий запас на початок 1 кварталу дорівнює виробничому запасу на кінець звітнього року (ст.100 балансу). На кінець кварталу його сума розраховується за плановим нормативом виробничого запасу від суми матеріальних витрат наступного кварталу. Для 4 кварталу використовуються заплановані матеріальні витрати 1 кварталу наступного (за плановим) року. Виробничий запас на початок 2 кварталу дорівнює його сумі на кінець 1 кварталу і так далі для 3 і 4 кварталів.

Планова повна собівартість товарної продукції визначається як сума витрат на запланований обсяг валової продукції і запасу незавершеного виробництва на початок відповідного періоду за мінусом запасу незавершеного виробництва продукції на кінець планового періоду (табл. 6).

Таблиця 6

План повної собівартості товарної і реалізованої продукції, тис. грн.

Показник	Звіт за 2013 р.	План на 2014 р.	у тому числі за кварталами			
			1	2	3	4
1. Операційні витрати на обсяг виробництва валової продукції						
2. Незавершене виробництво: - на початок періоду - на кінець періоду						
3. Повна собівартість товарної продукції						
4. Залишок не реалізованої продукції: - на початок періоду - на кінець періоду						
5. Повна собівартість реалізованої продукції						

Повна собівартість реалізованої продукції визначається як сума повної собівартості товарної продукції і запасу нереалізованої товарної продукції на початок відповідного періоду за мінусом запасу нереалізованої товарної продукції на кінець періоду.

Для визначення виробничої собівартості реалізованої продукції необхідно з повної собівартості реалізованої продукції вилучити заплановані суми адміністративно-управлінських витрат і витрат на збут продукції. Заплановані суми адміністративно-управлінських витрат і витрат на збут продукції визначаються за плановими нормативами змінної і постійної їх частин відносно обсягу валової продукції.

Запланований прибуток від звичайної діяльності підприємства складається як сума запланованих фінансових результатів за всіма видами економічної діяльності (табл. 7).

Плановий кошторис доходів і витрат підприємства, тис. грн.

Показник	Звіт за 2013 р.	План на 2014 р.	у тому числі за кварталами			
			1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції						
Повна собівартість реалізованої продукції						
Інші операційні доходи						
Інші операційні витрати						
Фінансовий результат від операційної діяльності						
Доходи від фінансової діяльності						
Інші доходи від фінансової діяльності						
Витрати від фінансової діяльності						
Інші фінансові витрати						
Фінансовий результат від звичайної діяльності						
Покриття збитків минулих років						
Оподаткований прибуток						
Податок на прибуток (23%)						
Чистий прибуток						
Розподіл чистого прибутку:						
Фінансовий резерв						
Фонд матеріального стимулювання						
Фонд соціального розвитку						
Фонд виробничого розвитку						
Фонд виплати дивідендів						
Повернення кредитних ресурсів						

Інші операційні доходи і витрати, що носять систематичний характер, переносяться із "Звіту про фінансові результати" (ст.060). Фінансовий результат від операційної діяльності визначається як сума чистого доходу й інших операційних доходів за мінусом повної собівартості реалізованої продукції й інших операційних витрат, що не увійшли до складу повної собівартості продукції.

Систематичні фінансові доходи й витрати переносяться із "Звіту про фінансові результати" (ст.120... 150). Фінансовий результат від звичайної діяльності визначається як сума фінансового результату від операційної діяльності й фінансових доходів за мінусом фінансових витрат.

Податок на прибуток визначається за ставкою податку від суми прибутку, що обкладається податком. Розподіл чистого прибутку за економічними фондами здійснюється відповідно плановим нормам.

Заплановані суми фонду виробничого розвитку направляються на фінансування запланованого приросту основних і оборотних фондів (табл. 8). Якщо коштів цього фонду не вистачає, то залучаються довгостроковий або короткостроковий кредит (кошти зовнішніх інвесторів).

Таблиця 8

Бюджет капітальних вкладень, тис. грн.

Показник	Звіт за 2013 р.	План на 2014 р.	у тому числі за кварталами			
			1	2	3	4
1. Капітальні вкладення – усього - в реконструкцію - в капітальний ремонт						
2. Фінансування капітальних вкладень – усього у тому числі за рахунок: - амортизаційного фонду - фонду виробничого розвитку - довгострокових запозичених коштів						
3. Амортизаційний фонд: - на початок періоду - на кінець періоду						
4. Фонд виробничого розвитку: - на початок періоду - на кінець періоду						
5. Довгострокові запозичені кошти: - на початок періоду - на кінець періоду						
6. Погашення довгострокових запозичених коштів за рахунок прибутку						
7. Платежі за користування довгостроковими запозиченими коштами (ставка 25%)						

Фінансування капітального ремонту основних засобів (у розмірі 90% його вартості) здійснюється за рахунок амортизаційного фонду. 10% вартості ремонту фінансується за рахунок оборотного фонду (відноситься на собівартість продукції). Сума амортизаційного фонду за квартал дорівнює запланованим амортизаційним відрахуванням від вартості основних засобів і нематеріальних активів.

Заплановані грошові надходження від реалізації продукції в поточному кварталі розраховуються як запланована сума валового доходу за квартал і дебіторської заборгованості на початок кварталу за мінусом дебіторської заборгованості на кінець кварталу (табл. 9).

Таблиця 9

План-графік грошових надходжень від реалізації, тис. грн.

Показник	Звіт за 2013 р.	План на 2014 р.	у тому числі за кварталами			
			1	2	3	4
1. Валовий дохід від реалізації						
2. Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:						
- на початок періоду						
- на кінець періоду						
3. Надходження від реалізації товарів, робіт, послуг, вироблених: у звітному році						
у 1 кварталі планового року						
у 2 кварталі планового року						
у 3 кварталі планового року						
у 4 кварталі планового року						
Усього грошових надходжень Із них ПДВ						

Дебіторська заборгованість на початок 1 кварталу планового року дорівнює заборгованості на кінець звітного року. Заборгованість на кінець кварталу розраховується як добуток валового доходу за відповідний квартал і норми дебіторської заборгованості в частках одиниці. Дебіторська заборгованість на початок 2 кварталу дорівнює її значенню на кінець 1 кварталу. Аналогічно визначаються суми дебіторської заборгованості на початок 3 і 4 кварталів.

Заплановані грошові видатки за придбані матеріали і сировину в поточному кварталі розраховуються як запланована сума матеріальних витрат за квартал і кредиторської заборгованості на початок кварталу за мінусом кредиторської заборгованості на кінець кварталу (табл. 10).

Кредиторська заборгованість за товари на початок 1 кварталу планового року дорівнює сумі заборгованості на кінець звітного року. Суми оплати у поточному і наступному кварталах розраховуються множенням обсягу закупівлі матеріалів і сировини відповідного кварталу на норматив погашення кредиторської заборгованості. Сума оплати в 1-му кварталі наступного за плановим року, дорівнює залишку кредиторської заборгованості на кінець планового року.

Таблиця 10

План-графік грошових виплат за придбані матеріали і сировину, тис. грн.

Показник	Звіт за 2013 р.	План на 2014 р.	у тому числі за кварталами			
			1	2	3	4
1.Обсяг закупівлі матеріалів і сировини						
2.Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги: на початок періоду на кінець періоду						
3.Оплата закупівлі: попереднього року						
1 кварталу планового року						
2 кварталу планового року						
3 кварталу планового року						
4 кварталу планового року						
Усього платежі за матеріали і сировину Із них ПДВ						

Заплановані грошові виплати заробітної плати визначаються як сума заборгованості з виплати заробітної плати на початок періоду і запланованих витрат з оплати праці у періоді за мінусом заборгованості з виплати заробітної плати на кінець періоду (табл. 11).

Таблиця 11

План-графік грошових витрат на виплату заробітної плати, тис. грн.

Показник	Звіт за 2013 р.	План на 2014 р.	у тому числі за кварталами			
			1	2	3	4
1.Витрати на оплату праці						
2.Заборгованість з виплати заробітної плати: - на початок періоду - на кінець періоду						
3.Виплата заробітної плати, нарахованої: у звітному році						
у 1 кварталі планового року						
у 2 кварталі планового року						
у 3 кварталі планового року						
у 4 кварталі планового року						
Усього виплата заробітної плати						

Аналогічно складаються плани-графіки перерахування грошових коштів до Державного і місцевого бюджетів, державних не бюджетних фондів, по розрахункам з учасниками, погашенню поточної заборгованості перед банками, постачальниками матеріально-сировинних ресурсів, виконавцями робіт, послуг й іншими партнерами.

Бюджет грошових коштів (табл. 12) визначає заплановані результати (сальдо) надходження і витрачання коштів за операційною, інвестиційною і фінансовою діяльностями, а також запланований залишок грошових коштів на початок і кінець кварталу.

Таблиця 12

Бюджет грошових коштів, тис. грн.

Показник	Звіт за 2013 р.	План на 2014 р.	у тому числі за кварталами			
			1	2	3	4
Залишок грошових коштів на початок 1 кварталу						
Надходження коштів від реалізації продукції						
Інші операційні доходи						
Усього надходження коштів						
Сплата податку на додану вартість						
Сплата акцизного та митного зборів						
Витрати на закупівлю матеріалів і сировини						
Виплата заробітної плати						
Відрахування на соціальні заходи						
Інші операційні витрати						
Усього операційні витрати						
Результат операційної діяльності						
Надходження коштів за інвестиційною та фінансовою діяльністю						
Витрати коштів за інвестиційною та фінансовою діяльністю						
Результат звичайної діяльності						
Податок на прибуток						
Виплати з фонду матеріального стимулювання						
Виплати з фонду соціального розвитку						
Виплати з фонду виробничого розвитку						
Усього виплат з прибутку						
Залишок коштів на кінець періоду						

Сума запланованого залишку коштів на початок 1 кварталу дорівнює його залишку на кінець звітного року, на кінець кварталу вона повинна забезпечувати абсолютну ліквідність балансу.

Якщо квартальний бюджет грошових коштів дефіцитний, то необхідно запланувати додаткове джерело його фінансування (банківське кредитування, емісію акцій, зростання кредиторської заборгованості, збільшення запланованої суми нерозподіленого прибутку). При залученні кредитних ресурсів необхідно скласти план-графік їх надходження і повернення, визначити додаткові фінансові витрати підприємства на виплату відсотків за користування кредитом і врахувати додаткові грошові потоки при плануванні собівартості, прибутку і бюджету грошових коштів. Аналогічні розрахунки виконуються для інших кварталів планового року.

Залишок коштів на початок наступного кварталу дорівнює його сумі на кінець попереднього кварталу.

Плановий бюджетний баланс джерел фінансових ресурсів і їх розміщення в активах на початок року дорівнює бюджетному балансу на кінець звітного року. Бюджетний баланс на кінець планового року визначається за запланованими залишками фінансових ресурсів в окремих статтях активу і пасиву балансу на кінець 4 кварталу. Нерозподілений прибуток дорівнює алгебраїчній сумі нерозподіленого прибутку (збитку) на початок року і сумі нерозподіленого прибутку (збитку) сформованого за рік.

4. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДО ВИКОНАННЯ РОЗРАХУНКОВОГО ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ

1. Азаренкова Г.М. Фінанси підприємств [Текст]: Навч. посіб. / Г.М. Азаренкова, Т.М. Журавель, Р.М. Михайленко. – К.: Знання-Прес, 2004. 291 с.
2. Бандурка О.М., Коробов М.Я., Орлов П.І., Петрова К.Я. Фінансова діяльність підприємства [Текст]: Підручник. 2-е вид. – К.: Либідь, 2003. – 383 с.
3. Біла О.Г., Галик Л.М., Дривко М.М. Фінанси підприємств [Текст]: Навч.-метод. посібн. для самост. вивч. дисц. студ. заоч. форми навчання. – Львів: Львівська комерц. акад., 2007. – 108 с.
4. Біла О.Г. Фінансове планування і прогнозування [Текст]: Навч. посібн. – Львів: Компакт – ЛВ, 2005. – 312 с.
5. Зятківський І.В. Фінанси підприємств [Текст]: Навч. посібн. – К.: Кондор, 2003. – 364 с.
6. Практикум з менеджменту, маркетингу та фінансів [Текст]: Навч.-метод. посіб. / За ред. Д.С. Касьянової. – Донецьк: ДЕГІ, 2007. – 382 с.
7. Савчук В.П. Финансовый менеджмент предприятий: прикладные вопросы с анализом деловых ситуаций [Текст]. – К.: Изд. дом «Максимум», 2001. – 600 с.
8. Стасюк Г.А. Фінанси підприємств [Текст]: Навч. посібн. Херсон: Олді-Плюс, 2004. – 480 с.
9. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання [Текст]: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2003.
10. Фінанси підприємств [Текст]: Підручник / За ред. А.М. Поддєрьогіна. – К.: КНЕУ, 2000.
11. Финансы предприятий [Текст]: Уч. пособ. / Сост. З.Р. Джемпарова. – Симферополь: Феникс, 2010. – 67 с.
12. Шеремет А.Д., Сайфулин Р.С. Финансы предприятий [Текст]: Учеб. пособие. – М.: 2007.

ДОДАТОК

Зразок титульного аркуша розрахункового індивідуального завдання

Державний вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Інститут економіки
Фінансово-економічний факультет
Кафедра економіки підприємства

ІНДИВІДУАЛЬНЕ РОЗРАХУНКОВЕ ЗАВДАННЯ

з дисципліни Планування фінансової діяльності підприємства

на тему: Розробка поточного плану фінансової діяльності
_____ на 201__ рік"
(назва підприємства)

Виконавець:

ст. гр. _____

Керівник:

канд. екон. наук, доцент Д.В. Кабаченко

Дніпропетровськ
2015